

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 608/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **D4R7 Construction s.r.o.**, Odborárska 21, Bratislava, IČO 50 245 350, zastúpenej Allen Overy Shearman Sterling s.r.o., Eurovea Central 1, Pribinova 4, Bratislava, proti príkazu Krajskej prokuratúry Bratislava sp. zn. I KO-V-5/2020/1100-2 z 21. januára 2020, uzneseniu Krajskej prokuratúry Bratislava sp. zn. 1Kv 52/19/1100-121 z 26. apríla 2021, uzneseniu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. IV/1 GPt 764/19/1000-8 z 9. júna 2021 a proti upovedomeniu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. IV/2 Pz 32/21/1000 z 24. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 3. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) príkazom Krajskej prokuratúry Bratislava (ďalej len „krajská prokuratúra“) sp. zn. I KO-V-5/2020/1100-2 z 21. januára 2020 (ďalej len „napadnutý príkaz krajskej prokuratúry“), uznesením krajskej prokuratúry sp. zn. 1Kv 52/19/1100-121 z 26. apríla 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry“), uznesením generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) sp. zn. IV/1 GPt 764/19/1000-8 z 9. júna 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie generálneho prokurátora“) a upovedomením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“)

sp. zn. IV/2 Pz 32/21/1000 z 24. septembra 2021 (ďalej len „napadnuté upovedomenie generálnej prokuratúry“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté upovedomenie generálnej prokuratúry, napadnuté uznesenie generálneho prokurátora, napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry a napadnutý príkaz krajskej prokuratúry zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľke ako právnickej osobe bolo vznesené obvinenie pre zločin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 300 ods. 1 a 6 písm. b) Trestného zákona, keď mala neoprávnene bez príslušných povolení realizovať ťažbu nevyhradeného nerastu v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] teda v chránenej vodohospodárskej oblasti [REDAKOVANÉ].

3. Napadnutým príkazom krajskej prokuratúry boli sťažovateľke podľa § 95 ods. 1 a 9 Trestného poriadku na jej účte zaistené peňažné prostriedky v sume 12 540 997,38 eur vrátane peňažných prostriedkov dodatočne došlých na uvedený účet vrátane príslušenstva.

4. Napadnutým uznesením krajskej prokuratúry bola podľa § 95 ods. 8 Trestného poriadku zamietnutá žiadosť sťažovateľky o zrušenie zaistenia peňažných prostriedkov.

5. Napadnutým uznesením generálneho prokurátora bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá sťažnosť sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu krajskej prokuratúry.

6. Napadnutým upovedomením nebolo návrhu sťažovateľky na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku podanému v danej veci vyhovené, a to z dôvodu neprípustnosti, keďže už o jej sťažnosti rozhodoval generálny prokurátor, ktorý by takto mal preskúmať v konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku vlastné rozhodnutie, čo z povahy veci nie je možné.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka pred ústavným súdom tvrdí, že jej návrh na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku mal byť meritórne preskúmaný. Príkaz na zaistenie peňažných prostriedkov je rozhodnutím podľa § 95 v spojení s § 50 Trestného poriadku, pričom ide nepochybne o rozhodnutie vydané v prípravnom konaní, ktoré môže byť podrobené takémuto prieskumu. Ak sa v napadnutom upovedomení uvádza, že išlo o rozhodnutie samotného generálneho prokurátora, ktorý nemôže preskúmať svoje vlastné rozhodnutie, sťažovateľka poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 330/2020 zo 7. júla 2020, ktorým bola iná jej ústavná sťažnosť odmietnutá práve z dôvodu, že môže podať návrh na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku aj proti rozhodnutiu generálneho prokurátora.

8. Pokiaľ ide o samotné zaistenie peňažných prostriedkov, sťažovateľka tvrdí, že orgány činné v trestnom konaní nemajú k dispozícii hodnoverný a relevantný podklad na existenciu alebo eventuálny rozsah (výšku) škody na životnom prostredí. Jediným podkladom na určenie tejto výšky je znalecký posudok Milana Dobiáša, ktorý však bol v priebehu vyšetrovania vyvrátený a ktorý spochybňujú znalecké posudky predložené sťažovateľkou.

9. Bez ohľadu na gramatickú formuláciu § 124 ods. 3 Trestného zákona musí v prípade stanovenia škody na životnom prostredí ísť o kaskádovitú postupnosť, pri ktorej preukázanie existencie a kvantifikácie prvej zložky takejto škody je podmienkou skúmania existencie a následného výpočtu výšky ďalších zložiek. To znamená, že na účely výpočtu škody na životnom prostredí

sa najskôr skúma, či došlo k ekologickej ujme. Ak k ekologickej ujme nedošlo, nie je možné skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, subsumovať pod skutkovú podstatu trestného činu ohrozenia alebo poškodenia životného prostredia podľa § 300 Trestného zákona, a teda ani pokračovať v gramatickom kumulatívnom výpočte škody podľa § 124 ods. 3 Trestného zákona. Pri trestných činoch proti životnému prostrediu neobstojí majetková škoda vrátane nákladov na navrátenie životného prostredia do pôvodného stavu bez ekologickej ujmy. Ak by páchatel' svojím konaním spôsobil len majetkovú škodu bez toho, aby bola spôsobená aj ekologická ujma, nemôže ísť o trestný čin proti životnému prostrediu.

10. Odmietnutie vyhlásenia o záväzku a ručiteľskej listiny bolo nezákonné, nesprávne a nedostatočne odôvodnené.

11. Sťažovateľka zdôrazňuje, že jej boli zaistené peňažné prostriedky v sume viac ako 12 miliónov eur, čo vytvára neprimeraný tlak na jej „*cashflow*“ a likviditu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľky podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu zaistením jej peňažných prostriedkov (napadnutý prípad krajskej prokuratúry) pri rozhodovaní o jej žiadosti o zrušenie zaistenia jej peňažných prostriedkov (napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry, napadnuté uznesenie generálneho prokurátora, napadnuté upovedomenie generálnej prokuratúry).

13. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým príkazom krajskej prokuratúry:

14. Podľa § 124 prvej vety zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

15. Napadnutý príkaz krajskej prokuratúry z 21. januára 2020 sťažovateľka napadla ústavnou sťažnosťou z 3. decembra 2021, teda celkom zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením krajskej prokuratúry:

17. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

18. Z okolností danej veci je zrejmé, že sťažovateľka sa mohla proti napadnutému uzneseniu krajskej prokuratúry brániť podaním sťažnosti podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku. Takúto sťažnosť aj podala a bolo o nej rozhodnuté napadnutým uznesením generálnej prokuratúry. Právomoc generálnej prokuratúry tak vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajskej prokuratúry predchádzala právomoc ústavného súdu.

19. V dôsledku uvedeného bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci.

III.3. K namietanému porušeniu práv napadnutým upovedomením generálnej prokuratúry:

20. Ústavný súd na úvod konštatuje, že uznesením sp. zn. II. ÚS 330/2020 zo 7. júla 2020 odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky proti postupu generálnej prokuratúry a jej uzneseniu č. k. IV/1 GPt 416/19/1000-7 z 25. marca 2020 vo veci jej žiadosti o zrušenie zaistenia peňažných prostriedkov, a to z dôvodu jej neprípustnosti, keď dospel k záveru, že sťažovateľka mohla využiť návrh na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. K tomuto uviedol, že podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku môže generálny prokurátor preskúmať aj rozhodnutie o sťažnosti, ktoré v jeho mene vydal iný prokurátor generálnej prokuratúry.

21. Plénum ústavného súdu následne uznesením č. k. PLz. ÚS 2/2022-15 z 15. júna 2022 pristúpilo podľa § 13 ods. 1 zákona o ústavnom súde k zjednoteniu právneho názoru vysloveného II. senátom ústavného súdu v uznesení sp. zn. II. ÚS 330/2020 zo 7. júla 2020 a odlišného právneho názoru, ku ktorému dospel IV. senát ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 212/2022.

22. Plénum ústavného súdu v uznesení č. k. PLz. ÚS 2/2022-15 z 15. júna 2022 dospelo k nasledujúcemu právnomu názoru:

I. Ak generálny prokurátor, aj keď v zastúpení iným prokurátorom generálnej prokuratúry, rozhodoval v prípravnom trestnom konaní ako nadriadený prokurátor o riadnom opravnom prostriedku (sťažnosti) proti rozhodnutiu prokurátora alebo policajta, je vylúčený prieskum takého rozhodnutia generálneho prokurátora generálnym prokurátorom podľa prvého dielu ôsmej hlavy tretej časti (§ 363 a nasledujúce) Trestného poriadku.

II. Procesná situácia totožnosti orgánu rozhodovania a orgánu prieskumu dotknutého rozhodnutia (generálny prokurátor), keď takú totožnosť ustanovuje zákon bez ohľadu na možnosť zastúpenia generálneho prokurátora iným prokurátorom generálnej prokuratúry pri rozhodovaní, nie je zlučiteľná s výkonom základného práva osôb uvedených v § 364 ods. 1 Trestného poriadku na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Týmto osobám, najmä obvinenému, pritom

Trestný poriadok poskytuje iné prostriedky na ochranu ich práv jednak v prípravnom konaní a na jeho základe potom najmä v súdnom konaní.

23. Z už uvedeného vyplýva, že právny názor vyjadrený v uznesení sp. zn. II. ÚS 330/2020 zo 7. júla 2020 bol plénom ústavného súdu prekonaný.

24. V zmysle § 13 ods. 3 poslednej vety zákona o ústavnom súde uznesením o zjednotení právnych názorov sú senáty ústavného súdu viazané pri rozhodovaní ďalších obdobných vecí.

25. V nadväznosti na uvedené názor generálnej prokuratúry vyjadrený v jej napadnutom upovedomení spočívajúci v tom, že z povahy veci je vylúčené, aby generálny prokurátor v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku (§ 363 a nasl. Trestného poriadku) preskúmaval rozhodnutie, ktoré sám vydal, je potrebné s odkazom na uznesenie č. k. PLz. ÚS 2/2022-15 z 15. júna 2022 považovať za ústavnoprávne udržateľný.

26. V dôsledku uvedeného bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.4. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením generálnej prokuratúry:

27. Keďže ústavná sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému upovedomeniu bola ústavným súdom odmietnutá, ústavný súd s ohľadom na konkrétne okolnosti tejto veci, predovšetkým možnosť sťažovateľky dosiahnuť meritórny prieskum zásahu do jej práv nevyhovením jej žiadosti o zrušenie zaistenia jej peňažných prostriedkov zo strany ústavného súdu, a skutočnosť, že sťažovateľka sa pri svojom postupe v tejto veci spoliehala na právny názor vyjadrený v rozhodnutí o jej predchádzajúcej ústavnej sťažnosti (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 330/2020 zo 7. júla 2020), dospel k záveru, že v tejto výnimočnej situácii je daná jeho právomoc na preskúmanie napadnutého uznesenia generálneho prokurátora, ktoré už nebolo podrobené vecnému prieskumu v konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Opačný postup by totiž mohol predstavovať porušenie práva sťažovateľky na prístup k (ústavnému) súdu.

28. Ústavný súd na úvod pripomína, že zaistenie majetku, resp. peňažných prostriedkov nepredstavuje pozbavenie majetku, ale úpravu jeho užívania (porovnaj rozsudok vo veci Forminster Enterprises Limited proti Českej republike z 9. 10. 2008, sťažnosť č. 38238/04, bod 63). Z povahy veci tak vyplýva, že podstatou ústavného prieskumu môže byť iba obmedzený test ústavnosti (pretože podstatná časť záruk spravodlivého procesu sa vzťahuje na proces vo svojom celku) spočívajúci v posúdení, či rozhodnutie o zaistení malo zákonný podklad, bolo vydané príslušným orgánom a nie je prejavom svojvôle (porov. II. ÚS 330/2020).

29. Ústavný súd už judikoval, že ústavnoprávny prieskum zaistenia peňažných prostriedkov sa vo svojej podstate sústreďuje len na tie prípadné pochybenia, v dôsledku ktorých by pre dané rozhodnutie chýbal zákonný základ alebo by toto rozhodnutie zjavne nemohlo viesť k naplneniu účelu, ktorý má byť dosiahnutý, alebo by v ňom bolo možné vidieť svojvôľu z iného dôvodu. Predmetom prieskumu môže byť aj procesný postup, ktorý zaisteniu peňažných prostriedkov predchádzal (I. ÚS 122/2018, IV. ÚS 51/2019).

30. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou pripomína, že v zásade nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní

pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

31. Sťažovateľka namieta, že v jej veci neexistuje hodnoverný a relevantný podklad k existencii alebo eventuálnemu rozsahu škody na životnom prostredí, keďže znalecký posudok Milana Dobiáša bol vyvrátený. Zároveň v jej veci vôbec nebola preukázaná ekologická ujma ako predstupeň výpočtu škody na životnom prostredí. Nedostatočným spôsobom sa podľa jej názoru prihliadalo na vyhlásenie o záväzku a ručiteľskú listinu.

32. Generálny prokurátor v napadnutom uznesení uviedol, že škoda na životnom prostredí je v zmysle ustanovení Trestného zákona definovaná ako súhrn ekologickej ujmy a majetkovej škody, pričom majetková škoda v sebe zahŕňa aj náklady na uvedenie životného prostredia do predošlého stavu (§ 124 ods. 3 Trestného zákona). Majetková škoda na životnom prostredí predstavuje majetkovú hodnotu, o ktorú boli znehodnotené jednotlivé zložky životného prostredia ako veci spadajúce do pojmu majetok podľa § 124 odsek 1 Trestného zákona. Majetková škoda na životnom prostredí sa teda určí podľa bežných kritérií na určenie škody, pričom vždy musí zahŕňať aj náklady na uvedenie životného prostredia do predošlého stavu, teda ako keby k ujme na životnom prostredí pred činom nedošlo, pričom je irelevantné, ktorý subjekt bude realizovať proces „uvedenia do predošlého stavu“. Vo vzťahu k ekologickej ujme ide o nemajetkovú ujmu, ktorá vzniká v dôsledku protiprávneho správania sa dotknutého subjektu, ktorá je kvalifikovaná definovaním narušenia vzájomných vzťahov medzi jednotlivými zložkami životného prostredia, avšak môže, ale aj nemusí byť kvantifikovateľná.

33. K ďalšej námietke sťažovateľky poukázal na to, že v čase rozhodovania o žiadosti o zrušenie zaistenia peňažných prostriedkov nebol zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako ani zo strany obhajoby zabezpečený iný znalecký posudok, prípadne odborné vyjadrenie k sume nákladov potrebných na uvedenie životného prostredia do pôvodného stavu, iba znalecký posudok Ing. Milana Dobiáša, PhD., z ktorého vyplýva, že náklady na navrátenie dotknutého územia do pôvodného stavu predstavujú sumu 12 540 997,38 eur s DPH, pričom vychádzal z chýbajúceho objemu materiálu (ornice a štrkopiesku), ktorý by mal byť prinavrátený na dané územie. Stanovenú sumu možno vnímať ako kvantifikovanú majetkovú škodu, ktorá mala byť protiprávnym konaním spôsobená.

34. Generálny prokurátor ďalej konštatoval, že zo záverov odborných vyjadrení a znaleckých posudkov predložených sťažovateľkou v priebehu vyšetrovania vyplýva, že vykonanou ťažbou materiálov v danom území nedošlo k ekologickej ujme a vzniku škody na životnom prostredí. Trestný čin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 300 Trestného zákona je (však) ohrozovací trestný čin, keď na naplnenie jeho znakov stačí vydanie životného prostredia do nebezpečenstva vzniku malej škody. Nevyžaduje sa teda, aby v dôsledku konania páchatel'a skutočne aj k takémuto poškodeniu životného prostredia došlo. Osobitne v tejto súvislosti poukázal na to, že k vykonanej ťažbe došlo zo strany sťažovateľky bez akýchkoľvek povolení príslušných štátnych orgánov, ktoré by vo svojich rozhodnutiach stanovili podmienky na elimináciu rizík vzniku škody danou činnosťou na životnom prostredí, ako aj stanovili plán následnej rekultivácie dotknutého územia. Z dovtedy vykonaných dôkazov bolo podľa jeho názoru zrejmé, že dosiaľ nedošlo ku kvantifikovateľnej ujme na životnom prostredí, avšak znalci a odborne spôsobilé osoby a orgány z rôznych oblastí životného prostredia pribraté do konania orgánmi činnými v trestnom konaní v jednotlivých znaleckých posudkoch a odborných vyjadreniach konštatovali hrozbu ekologickej ujmy do budúca, najmä v smere možného znečistenia podzemných vôd, obzvlášť s ohľadom na skutočnosť, že ide o chránenú vodohospodársku oblasť [REDAKOVANÉ].

35. Generálny prokurátor uznal ako dôvodnú námietku sťažovateľky o nepreukázaní toho, že ako obchodná spoločnosť existuje len na účely vykonania diela a následného zániku. Zároveň však akceptoval tvrdenú nedostatočnosť vyhlásenia o záväzku a ručiteľskej listiny ako náhrady za inštitút zaistenia peňažných prostriedkov na účte. Vyhlásenie o záväzku neposkytuje podľa jeho názoru žiadnu záruku pre Slovenskú republiku ako toho času v zmysle Trestného zákona poškodený subjekt, že sa po právoplatnom skončení trestného konania, v prípade odsúdenia obvinenej spoločnosti a zaviazania na náhradu škody vo vzťahu k poškodenému, domôže vymoženiu nároku na náhradu škody. Teoreticky môže podľa generálneho prokurátora nastať situácia, že k zániku sťažovateľky dôjde ešte pred tým, ako bude právoplatne ukončené trestné konanie. Nepomerne vyššiu záruku na uplatnenie možného budúceho nároku na náhradu škody predstavuje ručiteľská listina spoločníkov. Avšak jej rozsah (1 000 000 eur) je v absolútnom nepomere k predbežne ustálenej výške škody na životnom prostredí v rozsahu 12 540 997,38 eur.

36. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia generálneho prokurátora konštatuje, že už citované závery svedčia v prospech toho, že sťažovateľka dostala na všetky svoje relevantné námietky dostatočnú a presvedčivú odpoveď. Sťažovateľka v tejto ústavnej sťažnosti v podstate žiada o prehodnotenie záverov, ku ktorým dospel generálny prokurátor, čo však v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je jeho úlohou. Úlohou ústavného súdu v tomto konaní je presvedčiť sa, že sťažovateľke boli poskytnuté relevantné a presvedčivé odpovede na jej námietky, resp. zasiahnuť v prípade, ak by zaisteniu peňažných prostriedkov chýbal zákonný základ alebo by toto rozhodnutie zjavne nemohlo viesť k naplneniu účelu, ktorý má byť dosiahnutý, alebo by v ňom bolo možné vidieť svojvôľu z iného dôvodu. Žiadne takéto pochybenie v tejto veci nebolo zo strany ústavného súdu identifikované. Podľa názoru ústavného súdu závery napadnutého uznesenia generálneho prokurátora nevykazujú znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by došlo k takému odchýleniu od znenia príslušných ustanovení zákona, že by sa tým poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010).

37. Ústavný súd ďalej pripomína, že rozhodovanie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody je integrálnou súčasťou meritórneho rozhodovania trestného súdu, ktorý rozhoduje o vine a treste a o ďalších otázkach, medzi ktoré patrí aj rozhodovanie o nároku na náhradu škody. Navyše, ako na to poukázala aj sťažovateľka, v danom prípade je spôsobenie škody aj imanentnou súčasťou skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania životného prostredia podľa § 300 Trestného zákona, z ktorého bola obvinená. Z uvedeného je zjavné, že všeobecný súd ako trestný súd rozhodujúci v merite (o vine a treste a ďalších súvisiacich otázkach tvoriacich meritum) bude mať primárne právomoc rozhodnúť o uvedenom uplatnenom nároku. Súčasťou tohto rozhodnutia bude nevyhnutne aj právne posúdenie predmetného nároku, t. j. súd rozhodne osobitne aj o tom, či škoda vznikla a v akej výške škoda vznikla.

38. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že dôvodnosť obavy z uspokojenia nároku poškodeného nemusí nutne spočívať v existencii dôkazov o realizácii úkonov obvineného smerujúcich k zmenšeniu jeho majetku s cieľom znemožniť alebo aspoň sťažiť výkon rozhodnutia vo veci samej (II. ÚS 480/2021).

39. Zohľadňujúc všetko už uvedené, ústavný súd dospel k záveru, že túto časť ústavnej sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

40. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 30. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu